

zaPAU

Słownik komunałów

Jakiś czas temu wpadł mi w ręce *Słownik komunałów* Gustawa Flauberta (w tłumaczeniu Jana Gondowicza), który mnie po prostu zachwycił. Podtytuł tego dzieła, *Rejestr myśli wytwornych*, dodaje mu jeszcze smaku. Polecam.

Pomyślałem, że warto byłoby zaadaptować ten wspaniały pomysł i opracować podobne słowniki, że tak powiem, branżowe. Współczesny świat podzielił się bowiem na wiele szczerze oddzielonych od siebie segmentów (to też komunał), a w każdym z nich mamy duże zapotrzebowanie na *wytworne myśli*, więc nowoczesne słowniki powinny ten fakt uwzględniać. Nawet jeśli pozostaną daleko poniżej poziomu oryginału (bo trudno spodziewać się inaczej), to jednak mogą być interesujące, a także pomocne w aranżowaniu dyskusji.

Nieśmiało przedstawiam Szanownym Czytelnikom „PAUzy” pierwszą (czyli z natury rzeczy niekompletną i nie do końca dopracowaną) próbę skonstruowania słownika komunałów polskiej nauki. Wybrałem sformułowania, które można przeczytać w wielu tekstach traktujących o nauce w Polsce, a także usłyszeć w prywatnych rozmowach na ten temat. Niektóre z haseł wydają mi się nawet prawdziwe, ale były (i dalej są) powtarzane tyle razy, że stały się komunałami¹. Inne uważam za błędne, ale ze smutkiem notuję, że zadomowiły się na dobre w naszym środowisku i dlatego w słowniku winny się znaleźć.

Mam nadzieję, że czytelnicy „PAUzy” skorygują i uzupełnią to dzieło. Życząc dobrej zabawy, zachęcam również do opracowania słowników dla poszczególnych dziedzin nauki. Łamy „PAUzy” są (mam nadzieję) otwarte.

*

Algorytm – powinien uwzględniać jakość badań i kształcenia.

Czasopisma naukowe – narzekać, że jest ich za dużo, a urzędowa klasyfikacja – skandaliczna.

Humanistyka – rozwija szerokie horyzonty i głębię myśli; jest tępiona przez prymitywnych technokratów i bezdusznych urzędników. Patrz również: **Nauki podstawowe**.

Innowacyjność – musi być wprowadzona do badań i do procesu dydaktycznego.

Ministerstwo Nauki – instytucja niepotrzebna; w USA nie ma ministerstwa, a nauka świetnie się rozwija.

Mobilność uczonych – konieczna dla uzdrowienia polskiej nauki; nie da się wprowadzić bez przymusu.

Narodowe Centrum Nauki – krytykować, podkreślając, że to Instytucja niezwykle pożyteczna.

Nauki podstawowe – podziwiać, popierać, wyrzekać, że niedoceniane.

Oceny – domagać się, żeby były zróżnicowane w zależności od dziedziny nauki.

Parametryzacja – uskarżać się na wadliwy system; uznawać konieczność.

Peer review – chwalić, stwierdzać z żalem, że w polskich warunkach nie może być obiektywny.

Polska Komisja Akredytacyjna – patrz: **Narodowe Centrum Nauki**.

Popularyzacja nauki – konieczna; winna być wliczana do dorobku uczonego.

Punkty – w pogoni za nimi młodzi nie podejmują poważnych badań.

Ranking – uznawać za nieważny i starać się zdobyć w nim wysokie miejsce.

Recenzje – narzekać, że brakuje ich polskiej nauce.

Studia elitarne – ubolewać, że demokracja nie pozwala ich wprowadzić.

Towarzystwa Naukowe – żalić się, że straciły uznanie.

Uczelnie flagowe – patrz: **Studia elitarne**.

Uczelnie prywatne – powtarzać, że istnieje kilka na dobrym poziomie, ale reszta jest nic niewarta i należy je zlikwidować.

Uniwersytety – podkreślać, że dzielą się na Uniwersytety i uniwersytety przymiotnikowe.

Urzędnik – biurokrata, wrogi polskiej nauce.

...

ABBA

¹ Inna sprawa, że niektóre z nich, formułowane od wielu lat w formie postulatów, ciągle nie mogą doczekać się realizacji. Trudno – that's the way it is.

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl
Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.